

מצוה ל"ד - נשיאת הארון

מצוה ל"ד היא שצונו שישאו הכהנים הארון על כתפיהם כשנרצה לשאת אותו ממקום למקום, והוא אמרו "כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו". ואף על פי שזה הצווי בא ללויים בעת ההיא, אמנם היה זה למספר מעוט הכהנים החייבין במצוה, אם כן המצוה מחוייבת לכהנים והם אשר ישאוהו, כמו שנתבאר בספר יהושע ובספר שמואל. וכאשר צוה דוד לשאת הארון בפעם שניה, אמר בדברי הימים "וישאו בני הלויים את ארון האלהים כאשר צוה משה בדבר ה' בכתפם במוטות עליהם", וכן כשזכר בדברי הימים מחלקות הכהנים לעשרים וארבעה משמרות, אמר "אלה פקודתם לעבודתם לבא לבית ה' כמשפטם ביד אהרן אביהם כאשר צוהו ה' אלהי ישראל", בארו החכמים זכרם לברכה שהוא רומז אל היות עבודת הכהנים לשאת את הארון על הכתף, וזהו "כאשר צוהו ה' אלהי ישראל". ולשון

פירוש המצוה

מצוה ל"ד היא שצונו - כל בית ישראל - שישאו הכהנים הארון - שבתוכו לוחות הברית - על כתפיהם ולא בעגלות וכיוצא בזה, כשנרצה לשאת אותו ממקום למקום - למלחמה או לסיבה אחרת, והוא אמרו (במדבר ז', ט'): "כי עבדת הקדש עליהם בכתף ישאו". ואף על פי שזה הצווי בא ללויים בעת ההיא - שכן הציווי נאמר במשכן במדבר, אמנם היה זה למספר מעוט הכהנים החייבין במצוה - הציווי ללויים היה כיוון שהכהנים לא היו יכולים לעשות תפקיד זה מפני מיעוט מספרם, אם כן המצוה מחוייבת לכהנים והם אשר ישאוהו לדורות, כמו שנתבאר בספר יהושע (ג', ו'): "ויאמר יהושע אל הכהנים לאמר שאו את ארון הברית ועברו לפני העם", ובספר שמואל - לא נתברר היכן, והרב קאפח הביא בשמא שמואל ב' ט"ו, כ"ט: "וישב צדוק ואביתר את ארון האלהים וירושלם וישבו שם". וכאשר צוה דוד לשאת הארון בפעם שניה מבית עובד אדום, אמר בדברי הימים (א' ט"ו, ט"ז): "וישאו בני הלויים את ארון האלהים כאשר צוה משה בדבר ה' בכתפם במוטות עליהם", הרי שיש מצוה לשאת הארון בכתף. וכן כשזכר בדברי הימים (א' כ"ד, י"ט) מחלקות הכהנים - משמרות הכהנים - לעשרים וארבעה משמרות, אמר: "אלה פקודתם לעבדתם לבוא לבית ה' כמשפטם ביד אהרן אביהם כאשר צוהו ה' אלהי ישראל", בארו החכמים זכרם לברכה שהוא רומז אל היות עבודת הכהנים - שזה תפקיד הכהנים לשאת את הארון על הכתף, וזהו כוונת הפסוק "כאשר צוהו ה' אלהי ישראל".

ספרי "כמשפטם וכו' כאשר צוהו ה'", היכן צוהו, "ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו", הנה נתבאר לך שמצוה זו מכלל המצות.

פירוש המצוה

ולשון ספרי (נשא, מ"ו): "כמשפטם וכו' כאשר צוהו ה'", היכן צוהו, והיתה התשובה, בפסוק: "ולבני קהת לא נתן" משה עגלות, "כי עבודת הקדש עליהם", ועל כן "בכתף ישאו", הנה נתבאר לך שמצוה זו מכלל תרי"ג המצות שנצטווונו לדורות.

מקורות המצוה בתורה

במדבר ז', ט'

וּלְבְנֵי קֹהֵת לֹא נָתַן כִּי עֲבַדְתָּ הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בְּכַתֵּף יִשְׂאוּ.

דברי הימים א' ט"ו, י"א-ט"ו

וַיִּקְרָא דָוִד לְצִדּוֹק וְלְאַבְיָתָר הַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם לְאוּרִיאֵל עֲשֵׂיהַ יְיָ וְאֶל שְׁמַעְיָה וְאֶל־יִצְחָר וְעַמִּינָדָב. וַיֹּאמֶר לָהֶם אַתֶּם רְאֵשֵׁי הָאָבוֹת לַלְוִיִּם הַתְּקַדְשׁוּ אַתֶּם וְאַחֲיֵכֶם וְהַעֲלִיתֶם אֶת אֲרוֹן ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַכִּינּוֹתַי לוֹ. כִּי לְמַכְרָאשׁוֹנָה לֹא אַתֶּם פְּרִיץ ה' אֱלֹהֵינוּ בָּנוּ כִּי לֹא דָרְשָׁנָהּוּ כַּמִּשְׁפָּט. וַיִּתְקַדְּשׁוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְהַעֲלוֹת אֶת אֲרוֹן ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וַיִּשְׂאוּ בְנֵי הַלְוִיִּם אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה כְּדַבֵּר ה' בְּכַתְּפָם בְּמִטּוֹת עֲלֵיהֶם.

דברי הימים א' כ"ד, י"ט

אֵלֶּה פְּקֻדֹתֵם לְעֲבַדְתֶּם לְבוֹא לְבֵית ה' כַּמִּשְׁפָּטָם בְּיַד אֶהֱרָן אֲבִיהֶם כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

העניינים המתבארים במצוה

מקור המצוה בפסוקים: הפסוק "כִּי עֲבַדְתָּ הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בְּכַתֵּף יִשְׂאוּ" אינו עוסק, לכאורה, בארון בלבד, ואינו עוסק אלא בבני קהת ולא בכלל הכהנים והלוויים, ומקומו בפרשה אינו מורה על היותו מצוה. בכל זאת בספרי למדו דווקא מפסוק זה.

מחלוקת הרמב"ם והרמב"ן: הרמב"ן בשורש ג' חולק על התייחסותו של הרמב"ם ללאו ד"לא יעבוד עוֹד". מהו השורש הפנימי של מחלוקתם. הרמב"ם והרמב"ן מתייחסים לנשיאת הארון על פי שיטתם ביחס למקומו של הארון במקדש.

מי נצטוה במצוה זו – ספר המצוות והי"ד החזקה: יש לכאורה סתירה בין הספרים אם הכהנים נצטוו בנשיאת הארון בכתף, או שזו מצוה על כלל ישראל. ביאור הדברים לשיטת הרמב"ם.

מקור המצוה בפסוקים

המקור בתורה

כתב הרמב"ם בספר המצוות:

מצוה ל"ד היא שצונו שישאו הכהנים הארון על כתפיהם כשנרצה לשאת אותו ממקום למקום, והוא אמרו "כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו".

הפסוק שהוא מקור המצוה נאמר בפרשת הנשיאים. אחר הקמת המשכן הביאו הנשיאים עגלות עליהן נאמר (במדבר ז', ד'-ט'):

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. קַח מֵאֲתֶם וְהָיוּ לְעִבְדֵי אֶת עֲבֹדַת אֱהֹל מוֹעֵד וְנִתְּתָה אוֹתָם אֶל הַלְוִיִּים אִישׁ כְּפִי עֲבֹדָתוֹ. וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הָעֵגְלֹת וְאֶת הַבָּקָר וַיִּתֵּן אוֹתָם אֶל הַלְוִיִּים. אֶת שְׁתֵּי הָעֵגְלֹת וְאֶת אַרְבַּעַת הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי גֵרְשׁוֹן כְּפִי עֲבֹדָתָם. וְאֶת אַרְבַּע הָעֵגְלֹת וְאֶת שְׁמֹנֶת הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי מְרָרִי כְּפִי עֲבֹדָתָם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן. וְלְבְנֵי קָהָת לֹא נָתַן כִּי עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם בְּכַתְּףֵי יִשְׂאוּ.

עבודת הקודש של בני קהת מפורטת קודם לכן (במדבר ד', א'-ט"ו):

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר. נִשְׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי קָהָת מִתּוֹךְ בְּנֵי לְוִי לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבוֹתָם... זֹאת עֲבֹדַת בְּנֵי קָהָת בְּאֱהֹל מוֹעֵד קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים. וַיָּבֵא אֶהֱרֹן וּבָנָיו בְּנִסְעֵי הַמַּחֲנֶה וְהוֹרְדוּ אֶת פְּרֻכַת הַמִּסְכָּן וְכִסּוּ בָהּ אֶת אֶרֶץ הָעֵדֻת. וְנָתְנוּ עָלָיו כִּסוּי עוֹר תַּחַשׁ וּפְרָשׁוּ בָּגֵד כְּלִיל תְּכֵלֶת מְלֻמְעָלָה וְשָׂמוּ בִדְיוֹ. וְעַל שְׁלַחַן הַפָּנִים יִפְרְשׁוּ בָּגֵד תְּכֵלֶת... וְלָקְחוּ בָּגֵד תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אֶת מִנְרַת הַמְּאֹר... וְנָתְנוּ אֹתָהּ וְאֶת כָּל פְּלִיָּה אֶל מְכֹסֶה עוֹר תַּחַשׁ וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט. וְעַל מִזְבַּח הַזֹּהֵב יִפְרְשׁוּ בָּגֵד תְּכֵלֶת... וְלָקְחוּ אֶת כָּל פְּלִי הַשָּׂרֵת אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ בָּם בְּקֹדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בָּגֵד תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אוֹתָם בְּמְכֹסֶה עוֹר תַּחַשׁ וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט. וְדָשְׁנוּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ וּפְרָשׁוּ עָלָיו בָּגֵד אַרְגָּמָן... וְכִלְהָ אֶהֱרֹן וּבָנָיו לְכַסֹּת אֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֶת כָּל פְּלִי הַקֹּדֶשׁ בְּנִסְעֵי הַמַּחֲנֶה וְאַחֲרֵי כֵן יָבִיאוּ בְנֵי קָהָת לְשֵׂאת וְלֹא יִגְעוּ אֶל הַקֹּדֶשׁ וְנִמְתּוּ אֵלָּה מִשָּׂא בְּנֵי קָהָת בְּאֱהֹל מוֹעֵד.

שאלות על מקור המצוה בתורה

לאור התבוננות בפסוקים שואל ה"מנחת חינוך" (מצוה שע"ט, ב'):

ואני איני מבין, כיון דילפינן מפסוק "כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו" הנאמר בבני קהת, ועבודת בני קהת מבואר בפרשת במדבר דהמנורה והשלחן והמזבח הזהב, הכל היה עבודת בני קהת, והיו צריכים לשאת, ולא היו מוליכין בעגלות כדכתיב שם "ולבני קהת לא נתן וגו' כי וגו'", אם כן מאי שנא דנקטו ארון, הוא הדין שלחן ומנורה וכו', הכלל כל שהוא מעבודת בני קהת היה מצות עשה לישא בידים ולא על עגלות, וצ"ע.

ואפשר מדברי קבלה הוא, וצ"ע, כי לפי המבואר בתורה כל עבודת בני קהת היו נושאים בידים ולא על עגלות, וצ"ע.

וכן הקשה בספר משנת יעקב (הל' כלי המקדש והעובדים בו פ"ב הי"ב). עוד יש לשאול, שהפסוק שהוא מקור המצוה מדבר על בני קהת: "ולבני קהת לא נתן...". ולהם נאמר הציווי "בכתף ישאו". כיצד, אפוא, עברה המצוה אל כלל הכהנים או הלויים? עוד הקשה הרי"פ פרלא בביאורו לספר המצוות לרס"ג (ח"ב ל"ת רי"ד, רל"ז ע"ב):

באמת אין במשמעות הך קרא ("כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו") מצות עשה, שהרי לא נצטוה משה בזה אלא ליקח את העגלות מאת הנשיאים ולתתם ללויים לפי עבודתם, כדכתיב לעיל מיניה "ויאמר ה' אל משה קח מאתם והיו לעבוד את עבודת אהל מועד ונתתה אותם אל הלויים איש כפי עבודתו". ומזה הוא שהבין משה מעצמו שלא ליתן עגלות לבני קהת, משום שאין זה כפי עבודתם, וכדמפרש הכתוב טעמו, "ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו". והיינו משום דבמעשה הארון (בפרשת תרומה) כתיב "ועשית בדי עצי שיטים וגו' והבאת את הבדים בטבעות על צלעות הארון לשאת את הארון בהם", וכן כתיב (בפרשת ויקהל) "ויבא את הבדים בטבעות על צלעות הארון לשאת את הארון", הרי להדיא דעיקר הבדים נצטוו לעשות כדי לשאת בהם את הארון, ומתבאר להדיא מזה דמשא הארון אינו אלא בכתף, וכן בכל משא בני קהת כתיב בדים, ומזה נשמע דעבודתם בכתף. וכן מתבאר מדכתיב בדברי הימים "וישאו בני הלויים את ארון האלקים כאשר צוה משה כדבר ה' בכתפם במוטות עליהם", מתבאר בהדיא דמצות המשא בכתף נשמע מדצוה הכתוב על עשיית הבדים ולתתם על צלעות הארון לשאת בהם את הארון. וכן כתיב בשלחן ובמזבחות שהם ממשא בני קהת. וזהו שכתב כאן "כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו", אבל לא מציינו בזה עשה פרטית לשאת את הארון בכתף, אלא דממילא נשמע דמשא בני קהת אינה אלא בענין זה כמש"כ.

הרי"פ פרלא מקשה על הרמב"ם, שאין בפסוק "כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו" ציווי, אלא טעם למעשה משה שנתן לבני גרשון ולבני מררי עגלות, ולבני קהת לא נתן. כטעם לזה מבארת התורה שלא נתן להם עגלות כיון שאין להם צורך בעגלות לעבודתם, שהרי בכתף ישאו.

המקור בספרי

למרות שאלות אלו המקשות על מקור המצוה בפסוק "כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו", הספרי השתמש בפסוק זה כמקור לחיוב נשיאת הארון בכתף, והרמב"ם במצוה ל"ד הביא את דברי הספרי. זה לשון הספרי (נשא, מ"ו):

ולבני קהת לא נתן וגו'. רבי נתן אומר מכאן נתעלם מעיני דוד שלא נשאו לויים את הארון אלא בעגלה, שנאמר (שמואל ב' ו') "וירכיבו את ארון האלהים אל עגלה חדשה ויחר אף ה' בעוזה ויכהו שם על השל", "ויחר אף לדוד על אשר פרץ ה' פרץ בעוזה", אמר לו אחיתופל לדוד, לא היה לך ללמוד ממשה רבך שלא נשאו הלויים הארון אלא בכתף, שנאמר "ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו", הרי דוד משלחו ומעלו בכתף שנאמר "ויקרא דוד לצדוק ולאביתר הכהנים והלויים לאוריאל עשיה ויואל שמעיה אליאל ואבינדב ויאמר להם אתם ראשי האבות לכהנים וללויים התקדשו אתם ואחיכם והעליתם את ארון אלהי ישראל כי למבראשונה לא אותם פרץ ה' ויתקדשו הכהנים והלויים ויעלו את ארון אלהי ישראל אשר צוה משה עבד ה' בכתף ובמוטות עליהם", "ואלה פקודתם לעבודתם לבוא לבית ה' כמשפטם ביד אהרן אביהם כאשר צוהו ה' אלהי ישראל", והיכן צוהו, "ולבני קהת לא נתן", הא לא חידשו לויים כלום, אלא הכל מפי משה ומשה מפי הגבורה.

בספרי למדו שהפסוק "כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו" הוא מקור למצות נשיאת הארון בכתף, לדורות. כיצד למד זאת הספרי, במיוחד לאור השאלות שהבאנו לעיל? הספרי מביא פסוקים מדברי הימים, בהם משמע שיש מצוה לשאת הארון בכתף. התבוננות בפסוקים בדברי הימים מעלה קושי נוסף על הספרי (דברי הימים א' ט"ו, א'-ט"ו):

ויעש לו בתים בעיר דויד ויבן מקום לארון האלהים ויט לו אהל. אז אמר דויד לא לשאת את ארון האלהים פי אם הלויים פי כם בחר ה' לשאת את ארון ה' ולשרתו עד עולם. ויקהל דויד את כל ישראל אל ירושלים להעלות את ארון ה' אל מקומו אשר הכין לו. ויאסף דויד את בני אהרן ואת הלויים... ויקרא דויד לצדוק ולאביתר הכהנים וללויים לאוריאל עשיה ויואל שמעיה ואליאל ועמינדב. ויאמר להם אתם ראשי האבות ללויים התקדשו אתם ואחיכם והעליתם את ארון ה' אלהי ישראל אל הכינתי לו. כי למבראשונה לא אתם פרץ ה' אלהינו בנו כי לא דרשנהו כמשפט. ויתקדשו הכהנים והלויים להעלות את ארון ה' אלהי ישראל. וישאו בני הלויים את ארון האלהים כאשר צוה משה כדבר ה' בכתפם במוטות עליהם.

ובהמשך בפרק כ"ד, בחלוקת הכהנים לכ"ד משורות, נאמר (א'-י"ט):

ולבני אהרן מחלקותם בני אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר. וימת נדב ואביהוא לפני אביהם ובנים לא היו להם ויכהנו אלעזר ואיתמר. ויחלקם דויד וצדוק מן בני אלעזר ואחיהם מן בני איתמר לפקדתם בעבדתם. וימצאו בני אלעזר רבים לראשי הגברים מן בני איתמר ויחלקום לבני אלעזר ראשים לבית אבות ששה עשר ולבני איתמר לבית אבותם שמונה. ויחלקום בגזרות אלה עם אלה כי היו שרי קדש ושרי האלהים מבני אלעזר ובבני

אִיתְמַר. וַיִּקְרָא בְּךָ שְׁמֵיךָ בְּן נִתְנָאֵל הַסּוֹפֵר מִן הַלְוִי לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים
וְצִדּוֹק הַכֹּהֵן וְאַחִימֶלֶךְ בֶּן אֲבִיתָר וְרֹאשֵׁי הָאֲבוֹת לַפְּהָנִים וְלִלְוִיִּם בֵּית אָב
אֶחָד אֶחָד לְאֶלְעָזָר וְאֶחָד אֶחָד לְאִיתְמַר... אֵלֶּה פְּקֻדֹתֶם לְעִבְדְּתֶם לְבוֹא לְבֵית
ה' כְּמִשְׁפָּטֶם בְּיַד אֶהֱרֹן אֲבִיהֶם כְּאֲשֶׁר צִוָּהוּ ה' אֵלֵּהֵי יִשְׂרָאֵל.

בשני מקומות נאמר ביטוי של ציווי לכהנים. בפרק ט"ו מפורש הציווי לשאת את הארון בכתפם, ובפרק כ"ד יש ציווי כללי "אלה פקודיהם לעבודתם... כאשר צוהו ה' אלהי ישראל". צריך להבין מדוע הספרי שאל "היכן ציוהו" על הפסוק בפרק כ"ד, ולא על הפסוק בפרק ט"ו, שהוא גם קודם וגם מפורש יותר.¹

ביאור הספרי

דברי הספרי הם דוגמא ללימוד בדרך ה"דרש". אחת מצורות ה"דרש" היא לימוד פסוק או חלק ממנו כאילו עומד אותו חלק לעצמו בלא קשר לחלקו בתיאור הסיפורי העולה מן הפשט.² יש פסוקים בתורה שבמקורם הם מעין פתגמים יסודיים וקדומים ששתלם הכתוב בתוך הפרשה. חז"ל בהקשבתם לדברי תורה זיהו את הביטויים הללו (או שקיבלו ללמוד כך את הכתובים) והוציאו מהקשרם ודרשו אותם כמו שהם במקורם.³ לדוגמא הפסוק (בראשית כ"ז, כ"ב):

וַיֵּשׁ יַעֲקֹב אֶל יִצְחָק אָבִיו וַיִּמְשָׁהוּ וַיֹּאמֶר הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב וְהִידִים יָדַי עֵשָׂו.

פשט הפסוק מביע את תמיהתו של יצחק על הפער בין הקול הדובר אליו ובין תחושתו ממישׁוּשׁ ידיו. חז"ל במדרשים רבים דרשו משפט זה כעומד לעצמו במנותק מההקשר הסיפורי. כגון: "בזמן שהקול קול יעקב נשמע אין הידים ידי עשו שולטות" (עי' איכה רבה, פתיחתא ב').

יצחק לקח, אפוא, ביטוי כללי ומקורי והשתמש בו במציאות המסויימת שהיתה לפניו. ה"דרש" מחזיר את הכתוב למקורו ומגלה את משמעותו המקורית. אף בענייננו, הפסוק "כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו" יש לו עמידה לעצמו. באורו המקורי הוא שכל עבודת משא של דברי קדש צריכה להיות בכתף.⁴ אמירה זו היא מצות עשה לדורות. בבית עולמים, יוצאת אל הפועל מצוה זו בנשיאת הארון.

¹ לקמן נראה את גרסת הרמב"ן, הגורס "והיכן צוה" כרומז לפרק ט"ו.
² עי' בדברי הנצי"ב בהקדמתו לביאורו לשאלות (קדמת העמק ב', ב-ר'): "כל זה מלמדנו דעת שיש בלשון הכתוב ספוני טמוני ענינים מלבד הפשט הגלוי וכן הוא בנביאים וכתובים, כי דבר ה' המה... וממוצא דברינו למדנו אשר תורה שבכתב ניתן להידרש בשני פנים, אופן א' מענין הפרשה לדרוש על כל קוץ וקוץ עד שנגיע מזה לתכלית ההלכה או לעומק הסיפור והשיחות הכתובים בה, ואופן שני למצוא מדיוק הלשון שאינו מכוין המליצה לפי הענין המדובר הרבה חכמה ודעת גם בהלכות גם באגרות שאין להם שייכות באותו ענין".
³ עי' במבוא לספר "רבה אמונתך", בפרק "ניתן להדרש", הרחבת דברים בענין זה.
⁴ עי' כוזרי (מאמר שני, כ"ו) בכארו מסירת נשיאת הכלים הפנימיים של המשכן למשפחת בני קהת הנכבדה, "ועליה נאמר 'כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו', הלא כן הדבר גם בגוף, האיברים הפנימיים אשר בו אין להם עצמות אשר תסייענה בנשיאתם, רק הכוחות הפנימיים ורוחות החיים נושאים אותם על כל הדבק בהם". ובספר התניא (קונטרס אחרון עמ' קס"א): "מה שכתוב 'כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו' לחבר וליחד

משה רבנו השתמש בביטוי זה "ושתלו" בפרשת העגלות לבאר מדוע לא נתן לבני קהת עגלות. באותה פרשה, בהיות המשכן במדבר, התייחס פסוק זה גם לשאר כלי הקודש כשלחן, מנורה ומזבח.

מן הספרי אנו למדים שפסוקי דברי הימים אף הם מקור להבנת הפסוק "כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו" כמצות עשה לדורות לשאת הארון בכתף.

בדברי הימים מוכח שיש משמעות לפסוק זה גם בהגיע ישראל לבית עולמים. בבית עולמים כל כלי הקודש נמצאים במקומם הקבוע ואינם עוברים עוד ממקום למקום. בבית עולמים אין יותר חיוב לשאת את כלי הקודש.

רק הארון שהיה חלק מכלי המקדש וממשא בני קהת בעברם ממקום למקום, נשאר במעמדו. הארון עובר ממקום למקום גם בבית עולמים, אם ביציאה למלחמה ואם מסיבות אחרות.

על כן אם אנו מבינים שהציווי "כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו" הוא ציווי לדורות, אינו חל כי אם על הארון⁵.

ומנין שיש כאן ציווי לדורות?

זאת למדו חז"ל מפסוקי פרק כ"ד בדברי הימים, המובאים לעיל.

בפרק זה מדובר על חלוקה לכ"ד משמרות כהונה לבית עולמים. בסיום חלוקה זו אמר הכתוב:

אֵלֶּה פְּקֻדֹתֵם לְעִבְדְּתֶם לְבוֹא לְבֵית ה' כַּמִּשְׁפָּטִים בְּיַד אֶהְרֹן אֲבִיהֶם כַּאֲשֶׁר צִוְּהוּ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

לא ברור מפסוק זה מהו הציווי שנצטוו אחריו. זו משמעות שאלת הספרי "והיכן צוהו", והיה המענה "כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו".

נראה שחז"ל למדו במידת "ילמד סתום מן המפורש". הרי לעיל בפרק ט"ו אמרו:

וַיִּשְׂאוּ בְנֵי הַלְוִיִּם אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים כַּאֲשֶׁר צִוְּהָ מֹשֶׁה כְּדַבַּר ה' בְּכַתְּפֵם בְּמַטּוֹת עֲלֵיהֶם.

הרי שמפורש ש"כאשר צוה" מדבר בציווי על נשיאת הארון בכתפיים. מכאן למדו שאף "כאשר צוהו" שבפרק כ"ד - בציווי על נשיאת הארון בכתפיים הכתוב מדבר.

יש לשאול, מדוע לא למדו במישרין מן הפסוק בפרק ט"ו, והיה צריך לומר בספרי: "וישאו הלויים את ארון האלהים כאשר צוה משה", והיכן צוה, "ולבני קהת לא נתן...". נראה פשוט שפסוק זה מדבר עוד קודם לבית עולמים, ואז הציווי הוא המשך לציווי במשכן, ואין

את הכתפיים שהם בחי' אחוריים אל עבודת הקדש היא חכמה עילאה בבחי' פנים שמשם נמשכו הלוחות שבארון כמ"ש 'כתובים משני עבריהם' כו".

⁵ ע"י בספר חידושי מרן ר"י הלוי על הרמב"ם באגרות שבסוף הספר (ע"ז ע"ב), שהעיר על דברי הרמב"ם הנזכרים, ודבריו תמוהים מאוד, ע"י בספר משנת יעקב (הל' כלי המקדש והעובדים בו פ"ב הי"ב) שהקשה עליו. אמנם יסודי הדברים, להבדיל בין כלי המקדש לבין הארון, נאמרו על ידו שם.

ראיה שיש כאן מצוה לדורות⁶. אבל בפרק כ"ד במשמרות הכהונה לבית עולמים יש ראיה שזו מצוה לדורות אף שכל הכלים כבר הגיעו למקומם הקבוע.

הבנה זו מיישבת את כל השאלות שהעלינו. אף שהפסוק בקישורו לפשט עוסק בכל כלי המקדש, מכל מקום לדורות נשאר ממנו רק הארון, וכך אנו לומדים את הפסוק בדרך הדרש. ובדרך זו גם הציווי לדורות הוא לכהנים, אף שבדרך הפשט הוא לבני קהת. ואף שבפשט הפסוק הוא טעם למעשה משה בעגלות, בדרשתם למדו חכמים את הפסוק כשלעצמו, שיש בו ציווי שכל הנושא משא בעבודת הקודש, נושאו בכתפיו. ואף הספרי מובן מדוע דרש בדווקא את הפסוק בפרק כ"ד שמשם ראיה לדורות ולא מפרק ט"ו הקודם לבית עולמים.

הספרי - גירסת הרמב"ן

דעת הרמב"ן כפי שנראה לקמן היא שמצות נשיאה בכתף לדורות מוטלת על הלויים ולא כדברי הרמב"ם שאמר שהיא מוטלת על הכהנים. בתוך דבריו התייחס הרמב"ן לספרי ולפסוקים בדברי הימים, וזו לשונו (השגות לשורש ג', ל"ז ע"ב):

והלויים נשאוהו בימי דוד גם בפעם השנית שעשה כהוגן, שנאמר (דברי הימים א' ט"ו) "ויהי בעזור האלהים את הלויים נושאי ארון ברית ה'", וכתוב "וכל הלויים הנושאים את הארון והמשוררים". אבל נאמר כי הכהנים והלויים כולם כשרים במשא מן התורה שכולם נקראים לויים. ועוד שלא נאמר בפרשה אלא בני קהת והרי הכהנים גם הם בני קהת. וכתוב (דברים י') "בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי לשאת את ארון ברית ה' לעמוד לפני ה' לשרתו ולברך בשמו". וכן תראה בכתוב שנאמר "ויקרא דוד לצדוק ולאביתר הכהנים וללויים לאוריאל עשיה ויואל וגו' ויאמר להם אתם ראשי האבות ללויים התקדשו אתם ואחיכם והעליתם את ארון ברית ה'". ושם כתוב "ויתקדשו הכהנים והלויים להעלות את ארון ה' אלהי ישראל כאשר צוה משה כדבר ה' בכתפם במוטות עליהם". וזו שאמרו בספרי היכן צוה, "ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו", ולא חדשו הלויים כלום אלא מפי משה ומפי הקודש, על הפסוק הראשון אמרו

⁶ כך יש ליישב את שיטת הרמב"ם ממה שהקשו עליו מדברי חז"ל במדרש. במדרש במדבר רבה פרשה ד', כ', בסיפור העלאת הארון לירושלים אחר שהגיע הארון לבית עובד אדום הגתי, אמרו במדרש: "כשחזר דוד לירושלים בא אחיתופל ואמר לו: דוד, לא היה לך ללמד מפסוק קטן שהתינוקות קוראין 'ולבני קהת לא נתן וגו'', הלויים נושאים את הארון ואין הכהנים נושאים את הארון, בכתף הם נושאים את הארון ולא על עגלה". ומכאן הקשה הרד"ל (אות ס') על שיטת הרמב"ם שדווקא הכהנים נושאים את הארון לדורות. נראה לומר שהציווי לכהנים הוא כשיש בית עולמים וכל הדומה לו. כשאין משא בכתף לכלי המקדש, או מוכח שהארון גדר בפני עצמו ומצוה על הכהנים לשאתו. אבל קודם לכן כשעדיין אין בית עולמים, הרי הארון יחד עם כלי המקדש נושאים על ידי כלל שבט לוי. לכן אחיתופל אמר לדוד שהלויים נושאים ולא הכהנים. אבל במשא הארון בפני עצמו כגון במה שנאמר בספר יהושע במלחמת יריחו או בהעברת הירדן, אז הוא כבית עולמים ומצוה בכהנים, שכן הארון עומד בפני עצמו ולא נושאים אותו כחלק מכלי המקדש. ודו"ק.

כן, שנאמר "ויתקדשו הכהנים והלויים להעלות את ארון ה' אלהי ישראל כאשר צוה משה בדבר ה' בכתפם במוטות עליהם", והיכן צוה משה, "ולבני קהת לא נתן", ומשה מפי הקדש שהעיד עליו הכתוב בדבר ה'. ולא אמרו והיכן צוהו ה' אלהי ישראל לאהרן, אבל צירף שם גם הפסוק הנאמר אחר תיקון המשמרות כולן, כי אחר חלוקת הלויים הזכיר חלוקת הכהנים ואמר "אלה פקודתם לעבודתם לבוא לבית ה' כמשפטם ביד אהרן אביהם כאשר צוהו ה' אלהי ישראל", על ידי משה רבינו עליו השלום. וכל זה לומר שלא חדשו כלום במקדש על ידי דוד אלא הכל מפי משה ומשה מפי הקדש. ואם תאמר שאמרו זה גם על הכתוב השני, רצונם לומר שגם בני אהרן בכלל מצות נשיאות הארון, שנאמר בבני קהת "כי עבודת הקדש עליהם", ובני קהת יכלול את כולם, אבל זה הכתוב "כמשפטם ביד אהרן" במשמרות נאמר ולא במשא הארון.

לדברי רמב"ן גירסת הספרי היא: "והיכן צוה", ושאלה זו מתייחסת לפסוק בדברי הימים א' ט"ו, ט"ו:

וַיִּשְׂאוּ בְנֵי הַלְוִיִּם אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה כְּכַבֵּר ה' בְּכַתְּפָם בְּמוֹטוֹת עֲלֵיהֶם.

פסוק זה מזכיר את הכהנים והלויים בנושאי הארון בכתפם. על זה אומר הכתוב: "כאשר צוה משה", ומקור הציווי הוא: "כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו". הספרי אינו יכול להיות מקור למצות נשיאת הארון על ידי הכהנים. אדרבה, יש בו חיזוק לשיטת הרמב"ן שכל הכהנים והלויים נצטוו במצוה זו.

מחלוקת הרמב"ם והרמב"ן

בשורש השלישי משרשי ספר המצוות השריש הרמב"ם את הכלל שמצוות שאינן נוגות לדורות אינן נמנות בכלל תרי"ג המצוות. על פי זה השיג על בעל הלכות גדולות שמנה מצוות שלדעתו אינן נוגות לדורות. אחת מן המצוות עליהן השיג הרמב"ם היא מצות לא תעשה ד"נלא יַעֲבֹד עֹד" (במדבר ח', כ"ה) שנאמרה על הלויים מבני חמישים שנה ומעלה.

רמב"ן המליץ טוב על בה"ג סובר שלא זו נאמר לדורות, "כל זמן שישאו בכתף, והרי נהגה כל הימים בארץ בנושאם הארון". בהמשך דברי הרמב"ן מתייחס הוא למצוה ל"ד בספר המצוות, בה כתב הרמב"ם שאף על פי שבאה מצוה זו בלויים, אין זה אלא באותה שעה משום מיעוט מספר הכהנים, אבל לדורות הכהנים הם החייבים במצוה זו. וכתב על זה הרמב"ן (ל"ז ע"א):

והנה יסבור הרב כי מאחר שנשתנית המצוה לכהנים כבר בטל הלאו הזה ד"לא יעבוד עוד", שלא נאמר בכהנים, וכמו שאמרו (חולין כ"ד) מומין פוסלין בכהנים ואין שנים פוסלים בכהנים. וזהו סברא נפסדת, שאם נעתקה

המצוה הזו מן הלויים לכהנים אחרי שהיו רבים, הרי הם במקום הלויים לכל משאם ולכל עבודתם, כלומר שהיו כמותם מבין שלשים שנה ועד בן חמישים שנה שהם שנות הכח למשא בכתף, ולא אמרו שאין שנים פוסלין בכהנים אלא בעבודת הכהונה בזמן שהן פוסלין בלויים, כלומר כשהיו הלויים נושאי הארון וזה הוא ששינינו פסול בלויים כשר בכהנים פסול בכהנים כשר בלויים, כמו שבא בגמרא חולין (שם).

הרמב"ן מבאר שפסול שנים, דהיינו שמבין חמישים שנה "לא יעבוד עוד", קשור במהותו לנשיאת הארון ולא דווקא ללויים, ואם עברה, לדעת הרמב"ם, מצות נשיאת הארון אל הכהנים, הרי גם פסול שנים עבר יחד עמה. סיבת הדבר, רומז הרמב"ן, היא שנשיאת הארון דורשת כח רב, ועל כן הגבילה התורה את המצוה לשנות הכח שהם "מִכֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה נִמְעָלָה וְעַד בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה" (במדבר ד', ג' ועוד). על כן פסול שנים הולך ביחד עם מצות נשיאת הארון.

אמנם הרמב"ן בעצמו סובר שכלל לא עברה המצוה אל הכהנים (ל"ז ע"ב):

ולפי דעתי שגם זה שאמר שנעתקה המצוה לכהנים אינו אמת. חלילה לנו שנאמר שנשתנה שום מצוה בתורה שיהיו הלויים נפסלים ממשא הארון לעולם.

לדעת הרמב"ן פסול שנים אינו בדווקא ללויים אלא קשור לנושאי הארון. נושאי הארון לדעתו אינם דווקא לויים או כהנים אלא כל שבט לוי, "כי הכהנים והלויים כולם כשרים במשא מן התורה שכולם נקראים לויים". נראה שדעת הרמב"ם היא שפסול שנים קשור במהותו דווקא ללויים, ונושאי הארון במדבר היו הלויים, ולדורות דווקא הכהנים שייכים לנשיאת הארון.

מתאימים הדברים לנאמר בפנימיות התורה בענין פסול שנים. כך נאמר בזהר (בהעלותך קנ"א ע"ב):

זאת אשר ללויים וגו'. תא חזי, ליואה בר חמש ועשרין שנין סליק לדוכתיה ואתעטר, וחמש ועשרין יפלא עד דסליק לדרגא דחמשין. כד סליק להאי דרגא דחמשין שנין ולהלאה נחית מן תוקפא דאשא דביה, וכיון דאשא וחמימותא אתקרה הא פגים לההוא אתר דאתקשר ביה. תרגום: בא וראה, הלוי בן חמש ועשרים שנה עולה למקומו ומתעטר, וחמש ועשרים יעבוד עד שעולה לדרגה של חמישים. כשעולה לדרגה זו של חמישים ולהלאה יורד מתוקף האש שבו, וכיון שהאש והחמימות מתקרה, הרי פוגם לאותו מקום שקשור בו.

בספר הפליאה באר את הדברים (כמובא בספר שערי זהר להרב מרגליות, חולין כ"ד ע"א):

דכהן בחסד ולוי בפחד (גבורה), ועל כן השנים פוסלין בלויים והמומים
בכהנים, כי המומים מצד הדין והזקנה מצד החסד.

אף ה"שפת אמת" נדרש לדברים אלו על פי דרכו (בהעלותך תרנ"ג):

ונראה דהלויים מיוחדים לבחי' הזמן דיש ג' בחי' עולם שנה נפש. דצריך כל
אדם בפרט ומכל שכן כלל ישראל לתקן המקום והזמן שמיוחד לו בתיקון
נפשו. ובני ישראל תקנו המקום בכח ארץ ישראל ולכן נתחלק להם הארץ,
ולשבת לוי לא הי' חלק. והלויים מוכנים לתקן בחי' שנה לכן הלויים נפסלים
בשנים ולא במומים, כמו שאמרו במשנה כשר בכהנים פסול בלויים. והכהן
מיוחד לבחי' נפש לכן צריך שלא יהי' בו מום. ואין נפסל בשנים.

בהמשך לדברים אלו יש לומר שאף נשיאת הארון על ידי הכהנים לדורות היא מהותית.
במדבר היתה נשיאת הארון אמצעי בלבד במעבר ממקום למקום. בבית עולמים אין נשיאת
הארון אמצעי כי אם תכלית בפני עצמה. הכהנים שנתקדשו קדש קדשים מתאימים
לעבודת שהן תכלית בפני עצמה, על כן בבית עולמים עברה נשיאת הארון לכהנים.

הרמב"ם והרמב"ן לשיטתם

כבר למדנו במצות בית הבחירה (לעיל עמ' כט) את שיטת הרמב"ם ושיטת הרמב"ן ביחס
לארון. לפי הרמב"ן הארון חלק מרכזי הוא בבית עולמים והוא מעביר את קדושת הר סיני
וממשיכה אל בית המקדש. לפי הרמב"ם אין הארון כלי מכלי המקדש.
דבריהם ביחס למקומו של הארון במקדש מתאימים לשיטתם ביחס לנשיאת הארון.
הרמב"ן שסובר שהארון הוא מרכז המקדש, סובר גם שאין הברדל בין המשכן למקדש
ושניהם המשך אחד. מצות "עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו" נאמרה לפי הרמב"ן על כל
כלי המקדש, וממשיכה בבית עולמים בארון בלבד שיש לשאתו לפעמים ממקום למקום.
על כן אומר הרמב"ן שח"ו שתשתנה המצוה מלויים לכהנים שכן אותה מצוה ממשיכה.
לשיטת הרמב"ם אין הארון כלי מכלי המקדש. קדושת בית עולמים, מקורה במקום אשר
יבחר ה', ולא בארון ובלוחות העדות. על כן צריך לומר שמצות "עבודת הקדש עליהם
בכתף ישאו" שני פנים לה. האחד במדבר, והוא ציווי על כלי המקדש ובכללם הארון,
והשני בבית עולמים, והוא ציווי על הארון בלבד שנועד במהותו לעבור ממקום למקום.

מי נצטוה במצוה זו - ספר המצוות והי"ד החזקה

סתירה בין ספר המצוות לי"ד החזקה

בספר המצוות כתב הרמב"ם:

מצוה ל"ד היא שצונו שישאו הכהנים הארון על כתפיהם כשנרצה לשאת
אותו ממקום למקום, והוא אמרו "כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו".
ואף על פי שזה הצווי בא ללויים בעת ההיא, אמנם היה זה למספר מעוט
הכהנים החייבין במצוה, אם כן המצוה מחוייבת לכהנים והם אשר ישאוהו.

ובספר הי"ד החזקה בהלכות כלי המקדש והעובדים בו פ"ב הי"ב כתב:

בעת שמוליכין את הארון ממקום למקום אין מוליכין אותו לא על הבהמה ולא על העגלות אלא מצוה לנוטלו על הכתף, ולפי ששכח דוד ונשאו על העגלה נפרץ פרץ בעוזה, אלא מצוה לנשאו על הכתף שנאמר "כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו".

תמהו האחרונים מדוע ב"ד החזקה לא הזכיר שנושאי הארון הם הכהנים. לכאורה גם הלויים לא נזכרו ב"ד החזקה. כך כתב הנצי"ב על הספרי (נשא, מ"ו):

...ודע דבספרו הגדול ה' כלי המקדש פ"ב כשמנה מצות כתף, לא כתב בזה מאומה, ומשמע שחזר בו רבינו ז"ל וסובר שכשר בכולם כראש דעת רמב"ן ז"ל, או סתם דווקא לויים בני קהת ככתוב, וכדעת המדרש.

וכן הקשה בספר משנת יעקב על לשון הי"ד החזקה:

ופלא שלא כתב כלל על מי מוטלת המצוה של נשיאת הארון, על הכהנים או על הלויים, וצע"ג.

אכן, מלשון הרמב"ם בהלכה משמע שאין הגבלה בנושאי הארון וכשר הדבר בכולם.

ביאור דברי הרמב"ם

בספר המצוות מוכיח הרמב"ם שנשיאת הארון בכתף היא מצות עשה. הוכחתו היא מן הספרי (נשא, מ"ו) שנקט לשון מצוה על פי הפסוק בדברי הימים א' (כ"ד, י"ט):

"ואלה פקודתם לעבודתם לבוא לבית ה' כמשפטם ביד אהרן אביהם כאשר צוהו ה' אלהי ישראל", והיכן צוהו, "ולבני קהת לא נתן", הא לא חידשו לויים כלום, אלא הכל מפי משה ומשה מפי הגבורה.

אכן, אחר שהביא בספר המצוות את לשון הספרי כתב:

הנה נתבאר שמצוה זו מכלל המצוות.

בארנו לעיל שמהספרי יש ראייה שנשיאה בכתף היא מצוה לדורות, שכן הספרי מדבר על פסוקי כ"ד משמרות שהיו במקדש. על כן הביא הרמב"ם בספר המצוות את דברי הספרי, ומתוך כך כתב שהמצוה היא בכהנים כדמוכח בספרי. ב"ד החזקה נקט הרמב"ם כדברי הגמרא בחולין (כ"ד ע"א) העוסקת בפסול שנים האמור בלויים:

יכול אף בשילה ובבית עולמים כן, תלמוד לומר, "לעבוד עבודת עבודה ועבודת משא", לא אמרתי אלא בזמן שהעבודה בכתף.

פסול שנים ללויים קשור בזמן שהעבודה בכתף, דהיינו בזמן שמעבירים את המשכן ממקום למקום. אבל בבית עולמים שכבר אין צורך להעביר את המשכן, בטל פסול שנים בלויים. ומכאן שבטלה מהם מצות הנשיאה בכתף.

וכך הביא הרמב"ם בהל' כלי המקדש והעובדים בו פ"ג ה"ח:

זה שנאמר בתורה בלויים "ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה" אינו אלא בזמן שהיו נושאים המקדש ממקום למקום, ואינו מצוה נוהגת לדורות.

נשיאת הארון אינה המשך של נשיאת המקדש ממקום למקום, ועל כן אינה קשורה ללויים.⁷ נשיאת הארון בכתף היא מצוה בפני עצמה הנלמדת מן הפסוק (במדבר ז', ט'):

פִּי עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בְּכַתְּף יִשְׂאוּ.

פסוק זה הוא ציווי בפני עצמו על כל מי שנושא את הארון, שישאנהו בכתף. על כן ב"ד החזקה לא הגביל הרמב"ם את המצוה לכהנים כיון שאין לזה מקור בגמרא. מן הספרי למד הרמב"ם שנשיאת הארון בכתף ממקום למקום היא מצוה בפני עצמה, ומן הגמרא למד הרמב"ם שלא הגבילה התורה את המצוה לכהנים או ללויים. לדעת הרמב"ם מקומו של הארון הוא "ממקום למקום", ובמהותו שייך הוא לכלל המקומות. על כן צייתה התורה לשאתו ואף הוסיפה לאו שלא יסורו הבדים ממנו (ל"ת פ"ו). הבדים, שעל ידיהם נושאים את הארון, הם חלק בלתי נפרד ממנו. הדבר מלמדנו שנשיאתו אינה במקרה אלא היא חלק עצמי של הארון.

כבר הראנו לדעת שבפרשת המשכן נאמר רק על שני דברים הביטוי "ועשו": "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ" (שמות כ"ה, ח'), "וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים" (שם, י'). בשאר כל הכלים נאמר "ועשית".

הדבר מלמדנו שהארון יש בו בחינת משכן, ואף בבית עולמים נשאר הוא בבחינת משכן העובר ממקום למקום.

יש מקדש שכל ישראל הולכים אליו, ויש מקדש שהולך לכל ישראל.

מתאים לומר לפי זה, שביחס לארון כל ישראל הם "ממלכת כהנים וגוי קדוש", ועל כולם נאמר "כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו". כך הביא הרמב"ם את הדברים ב"ד החזקה.

⁷ הרמב"ן, כאמור לעיל, הבין שנשיאת הארון היא המשך למצות נשיאת המשכן, שכן הארון הוא מכלי המקדש ועל כן באר את הגמרא באופן שונה. זו לשונו בהשגותיו לשורש השלישי בהתייחסו לדברי הרמב"ם שלא ד"לא יעבוד עוֹד" הנאמר בלויים אינו לדורות (ל"ו ע"א): "ומה שנתעורר ממנו הרב לעשותה מצות שעה ממה שאמרו יכול אף בשילה ובבית עולמים כן, תלמוד לומר 'לעבוד עבודה ועבודה משא באהל מועד', לא אמרתי אלא בזמן שעבודה בכתף, מן המאמר הזה בעצמו נלמד שהיא מצוה לדורות כל זמן שישאו בכתף, והרי נהגה כל הימים בארץ בנשואם הארון בשילה ובבית עולמים...". הרמב"ן מבין שהמצוה ממשיכה גם בבית עולמים כשיצטרכו לשאת הארון, ועל כן גם פסול שנים ממשיך כל זמן שצריכים לשאת הארון.